

N:o 111.

Af herr **L. P. Larsson** i Berga, om *skrifvelse till Kongl. Maj:t*
angående inlösen af frälseskatteräntor.

Vid 1895 års riksdag, och i likhet med hvad fallet varit vid flere föregående riksdagar, har framställts en motion, om hvars rättvisa och billighet jag fortfarande är lifligt öfvertygad, men hvilken ännu ej lyckats vinna Riksdagens bifall. Denna motion vågar jag härmed ännu en gång underställa Riksdagens pröfning.

Ifrågavarande motion afser att utsträcka bestämmelserna i kongl. förordningen den 11 september 1885 angående inlösen af skattefrälsesräntor m. m. så att de äfven komma att omfatta vissa frälseskatteräntor. Nämnda kongl. förordning stadgar, att sådana räntor, som någon gång varit förenade med jordeganderätten, icke få af statsverket inlösas, äfven om dessa räntor, såsom t. ex. är fallet inom den valkrets, för hvilken jag är ombud, ursprungligen uppkommit genom öfverenskommelse mellan kronan och enskilde. Mot yrkandet på statsverkets skyldighet att inlösa äfven dessa räntor har af statsutskottet upprepade gånger såsom skäl andragits, att ifrågavarande frälseskatteräntor genom att hafva blifvit förenade med jordeganderätten i sjelfva verket upphört att finnas till och sedermera uteslutande uppkommit genom enskildt aftal mellan räntegifvare och räntetagare. För min del vidhåller jag emellertid den åsigten, att detta betraktelsesätt ej är riktigt, ty dessa räntor hafva *icke* uppkommit genom aftal mellan enskilde. Det är ju ostridigt, att dessa räntor leda sitt ursprung från en öfverenskommelse mellan kronan och enskilde, och detta deras ursprung lär väl ej kunna upphävas derigenom, att jorden och räntan kommit i samma hand. Detta kan, så vidt jag kan uppfatta saken, endast medföra en suspension tills vidare af räntans utgörande, intill dess jorden och räntan på nytt åtskilts, men medför alls icke den ändringen i räntornas natur att vara uppkomna genom aftal mellan kronan och enskilde.

Härtill kommer ytterligare det billighetsskäl, som äfven torde böra tagas i betraktande, att dessa räntor merendels utgöras af mindre bemedlade, hvilka tryckas särdeles tungt af detta onus. Och deras börda blifver så mycket känbarare, som öfriga klasser af den jordbrukande befolkningen ge-

nom grundskatternas afskrifning erhållit en väl behöflig lättnad i på dem hvilande bördor för försvaret, under det att deromot nu ifrågavarande räntegifvare väl få deltaga i bärandet af de ökade försvarsbördorna, men icke hafva erhållit någon som helst lindring i sina skatteskyldigheter. Dessutom är att taga hänsyn till, att dessa hemman, som icke erhållit någon lindring i skatteväg, lika fullt blifvit pålagda ökad bevillning i likhet med de hemman, som åtnjutit skattelindring.

Beträffande alla de räntor, som kronan försålt, utbytt eller bortskänkt, håller jag före, att detta är en åtgärd från statens sida, som ej i minsta mån bör påverkas af huru enskilde sedermera hafva handlat dermed. Då staten således en gång ingått på att lösa de frälsräntor, som kronan sig afhändt, bör, efter mitt förmenande, en likställighet häruti ega rum, oafsedt huru vida samma räntor för någon kort tid hafva varit förenade med jordeganderätten eller icke. Vid verkställd undersökning i kongl. kammarkollegium har det ofta visat sig, att ehuru ett hemman i sin helhet på en gång frånhändts kronan, räntan endast på en del af detta hemman varit inlösbar, hvilket deremot icke varit förhållandet med återstående delar, emedan ränte- och jordeganderätten under kortare tid varit förenade i samma hand.

Fortfarande öfvertygad på det lifligaste om rättvisan och billigheten af att äfven frälseskatteräntegifvare måtte erhålla en motsvarande lindring i de honom pålagda skattebördor, tillåter jag mig vördsamt hemställa,

att Riksdagen behagade i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att sedan utredning vunnits rörande antalet af och beloppet å de skattehemmansräntor, som kronan ursprungligen afhändt sig till förmån för enskilde och hvilka sedermera genom en tillfällig förening af jord- och ränteganderätten i samma hand erhållit frälseskattenatur, Kongl. Maj:t ville för Riksdagen framlägga förslag till dessa räntors inlösen eller ersättande af statsmedel i öfverensstämmelse med hvad härom rörande skattefrälsräntor finnes stadgadt.

Stockholm den 25 januari 1896.

Lars Petter Larsson.

I motionens syfte instämma:

Carl Andersson
i Skeenda.

Pehr Pehrsson
i Norrsund.
